

Posudek závěrečné diplomové práce

Jméno autora práce a studijní obor:	Nikola Slabá Učitelství pro střední školy – výtvarná výchova Učitelství pro střední školy – základy společenských věd
Název práce, rok zpracování:	Distanční výuka výtvarné výchovy na středních školách 2022
Vedoucí závěrečné práce:	Mgr. et MgA. Petra Filipová, Ph.D.
Oponent závěrečné práce:	PhDr. Katarína Přikrylová, Ph.D.

Kritéria hodnocení:	hodnocení (body):
PÍSEMNÁ ČÁST:	
1. Formulace cílů, odůvodnění řešit nové téma, plnění cílů, dodržení zadání, opodstatnění případných odchylek od zadání	0 1 2 3 4 5
2. Ukotvení tématu v spektru teoretických rámců, popis metodologie	0 1 2 3 4 5
3. Náročnost a samostatnost při zpracování, přínos pro obor, provázanost kapitol a částí, vlastní závěry, nástin možností dalšího zpracování	0 1 2 3 4 5
4. Struktura obsahu práce, logika členění jednotlivých částí, respektování normy a rozsahu, jazykové vyjadřovací prostředky, stylistika, gramatika, grafická úprava	0 1 2 3 4 5
5. Etika práce s literaturou a jinými zdroji, výběr a rozsah zpracovaných zdrojů	0 1 2 3 4 5
DIDAKTICKÁ A PRAKTICKÁ ČÁST:	
6. Zpracování inspirativních zdrojů (téma) do učiva, elaborace příprav (<i>shrnutí poznatků z teorie a jejich aplikace ve vlastní umělecké praxi</i>)	0 1 2 3 4 5
7. Přítomnost pojmů myšlení, tvorba a dialog (<i>odůvodnění a obhajoba vlastních řešení</i>)	0 1 2 3 4 5
8. Kreativita autora, využívání výtvarných technik (<i>originálnost řešení</i>)	0 1 2 3 4 5
9. Kreativní potenciál učiva (<i>forma výsledné prezentace</i>)	0 1 2 3 4 5
10. Reflexe v pedagogické praxi (<i>potenciál rozvoje umělecké činnosti</i>)	0 1 2 3 4 5

Počet bodů celkem: 33

Shrnutí a závěr

Autorka, Nikola Slabá, uvádí problematiku distanční výuky rozsáhlým soupisem obecných charakteristik a jednotlivých jejich forem. Navazuje obdivuhodnou výzkumnou sondou o zkušenostech výtvarných pedagogů z období, kdy distanční výuka nahradila prezenční a získaná data vyhodnocuje kvantitativní analýzou.

V první polovině teoretické části získá čtenář přehled o šířce a komplexitě tématu díky poměrně dobrému spektru literatury, nicméně místy není známo, odkud čerpá a je evidentní, že text není výsledkem bádání autorky. Jedná se o text popisující výhody a nevýhody distančního vzdělávání, s. 19 – 23. Striktní držení se obecné roviny je pochopitelné, nicméně alespoň při výběru výukových programů by bylo prospěšné zvolit kritérium s ohledem na výtvarnou výchovu.

Druhá polovina teoretické části diplomové práce je věnovaná výzkumné sondě. Oceňuji angažovanost autorky a široký záběr cílů výzkumu, otázek a hypotéz, které odpovídají způsobu nakládání s daty. Součástí vyhodnocení jsou mimo jiné pestré přehledy témat a soutěží, kterých se učitelé zúčastnili. Design výzkumu je přehledný, orientace v předkládaných částech snadno čitelná.

Jako začátečnickou chybu vnímám formulaci hypotézy 4 a to z důvodu, že na zájem o distanční výuku výtvarné výchovy u žáků se máme ptát žáků a ne učitelů. V případě kvalitativní interpretace dat (s. 51 – 53), které jsou ze své podstaty kvantitativního charakteru, by bylo vhodnější zůstat u numerického vyjádření, protože kvalitativní určení kvantity působí v případě vyjádření jako „řada učitelů, někteří žáci, hodně učitelů, valná většina učitelů, někteří učitelé, řada žáků, občas se objevilo“ vágně, jelikož k dispozici bylo přesné vyjádření. Nepřesnost v interpretaci číselných dat je čitelná na s. 61, kde autorka uvádí 9-25 % a nebo 6-28 %. Z obou přístupů vyhodnocení dotazníků, tedy převážně kvantitativního a částečně kvalitativního, se na několika místech ukazuje jako klíčová informace, že výuka výtvarné výchovy, případně předmětů v rámci výtvarného oboru, byli skrze distanční možnosti bohužel povrchní.

Slabá uvádí, že z celkového počtu 650 oslovených učitelů získala výzkumný materiál od méně než třetiny učitelů. Díky tomu, že vyplnění dotazníku bylo dobrovolné, lze očekávat, že ho vyplnili spíše aktivní učitelé s vědomím, že touto cestou budou oboru výtvarná výchova nápomocní. Na tomto místě (s. 79 – 81) je zarážející, že zrovna učitelům, u kterých předpokládáme odbornou součinnost, se pletou základní odborné pojmy. Základní pojem, téma hodiny, je nesprávně uváděn pojmy, které patří do forem zobrazování (např. autoportrét), výtvarných stylů (např. op-art), výtvarných problémů (např. perspektiva) a technika (např. vaječná tempera). Byť tato problematika není cílem výzkumného šetření, vypovídá o poměrně nízké odborné úrovni učitelů výtvarné výchovy. Pokud odborná terminologie je signifikantní pro profesionály, zde i jeden ze základních termínů v mnoha případech není užíván správně.

Rozhovor s učitelem autorka v diplomové práci uvádět nemusela, jedná se o primární materiál, který není zpracován a jeho výpovědní hodnota je zanedbatelná a to zejména v místech, kde autorka interpretuje respondentku.

Již v úvodu avizuje autorka, že výtvarný projekt, který je součástí diplomové práce, byť byl koncipován pro distanční výuku, testovaný byl ve výuce prezenční. Praktická část DP tedy reflektuje teoretickou bázi a v jejím úvodu se můžeme seznámit s rysy projektu. Na tomto místě parafrázuje Slabá pedagožku a teoretičku Plíhalovou v prvním bodě takto: „Žák sám by měl do projektu vložit své úsilí a samostatně řešit vybraný problém;“ (s. 91), přičemž Plíhalová v uvedeném zdroji píše „Mezi charakteristické rysy projektu patří: Vlastní aktivita žáka a jeho osobitý vklad (samostatné řešení zvoleného problému) (...).“ Z Plíhalové textu plyne, že motivovaný žák se vyznačuje vlastní aktivitou a vlastním vkladem. Nedůslednost na vícero místech DP vede k zamyšlení, že množství okruhů, které si autorka stanovila zpracovat napříč celou DP, jde na úkor kvality. Samotný projekt je dobře promyšlený, z dokumentace odborných příprav a reflexí praxe je evidentní, že autorka je dobře připravená na praxi a je schopna ji řádně reflektovat. U obhajob doporučuji věnovat se ujasnění si smyslu cílů: vzdělávacího (žák se naučí...), výchovného (žák se zamýšlí nad...) a dovednostního (žák získá dovednost...). Na s. 118 uvádí autorka jako námět Land art, byť se jedná o formu realizace. Na tomto místě mi přijde málo pojmut land art jen jako zkrášlení okolí a bohužel i zadání na s. 124 postrádá hloubku. Dále na s. 128 v místě pro motivaci formuluje autorka úkol. Nedotažená jsou napříč všemi přípravami kritéria hodnocení, které nejsou funkčně provázané s pokyny a nároky v zadání, typickým opakováním je používání kritéria „čistota práce“. Tyto nedostatky vnímám jako již zmíněnou vůli zpracovat velké množství informací, bohužel na škodu kvality práce.

Otázky k obhajobě:

Jaká kritéria při výběru výukových programů s ohledem na výtvarnou výchovu by mohla být zvolena?

Jaké metody vyhodnocení dotazníků byly využité?

O jakou inspiraci se jedná na s. 58?

Práci **doporučuji**/nedoporučuji* k obhajobě a navrhuji hodnocení: D

Datum: 27. 7. 2022

Vedoucí/**oponent*** diplomové práce (*správnou variantu zvýrazněte)

Podpis:

Vysvětlivky: V každé kategorii lze udělit max. 5 bodů. Celkové hodnocení: **A** = 50-46 bodů, **B** = 45-41 bodů, **C** = 40-36 bodů, **D** = 35-31, **E** = 30-26, **F** = 25 a méně, práce je neúspěšná. **V žádném bodě hodnocení nesmí být hodnocení 0, v tom případě je celkové hodnocení F.**

Označte body v jednotlivých kritériích hodnocení (vyznačením příslušné číslice tučně, nebo zaškrtnutím) a doplňte Shrnutí a závěr – doporučený rozsah max. 1 normostrana textu, zdůrazněte hlavní kvality / nedostatky práce. Oponent navrhne dva tematické okruhy nebo dvě otázky k diskusi při obhajobě. Na závěr napište, zda práci doporučujete k obhajobě.

Vytiskněte, připojte podpis a dopište stupeň celkového hodnocení. Vlastnoručně podepsaný originál odevzdejte na sekretariátu katedry. Externí vedoucí či oponenti zasílají posudek na sekretariát katedry i v elektronické verzi.